

Folketinget — Europaudvalget

Christiansborg, den 27. maj 2005

Folketingets repræsentant ved EU

Til

udvalgets medlemmer og stedfortrædere

Europa-Parlamentet slår fast: Ingen patenter på software¹.

I det foreløbige udkast til Europa-Parlamentets indstilling ved andenbehandling vedrørende direktivet om computer-implementerede opfindelsers patenterbarhed, har Europa-Parlamentets ordfører, den franske socialist Michel Rocard, en gang for alle slået fast, at der ikke bør kunne gives patenter på edb-programmer (software). Rocard skriver i indstillingen, at han bl.a. har truffet denne beslutning eftersom at "Kommissionen og Rådet begge har udtalt sig som værende imod patenter på software". Derudover fremhæver han, at München-konventionen eksplicit fastslår, at "der ikke kan meddeles patent på edb-programmer"². Rocards udkast genfremsætter næsten samtlige ændringsforslag fra Europa-Parlamentets førstebehandling, der blev forkastet ved udarbejdelsen af Rådets fælles holdning.

Rocard fremhæver, at Rådets fælles holdning gjorde det klart, at der skal udarbejdes et direktiv med henblik på at bringe klarhed over lovgivningen på området. Ifølge Rocard selv, går hans ændringsforslag "først og fremmest ud på at støtte Rådets fælles holdning", og med sine ændringsforslag forsøger Rocard blot "at eliminere de resterende uklarheder i Rådets tekst".

Ifølge Rocard er de vanskelige spørgsmål: "Sondringen mellem, hvad der kan patenteres, og hvad der ikke kan patenteres", samt "interoperabiliteten". For at skabe klarhed i forbindelse med direktivet, tager Rocards ændringsforslag udgangspunkt i følgende:

¹ Tidligere info-noter fra Folketingets Repræsentant om softwarepatenter: I 8 af den 3. marts 2005 "Kommissionens forslag om softwarepatenter – status fra Europa-Parlamentet; I 13 af den 1. april 2005 "Europa-Parlamentets andenbehandling af direktivforslaget om softwarepatenter"; I 21 af 29. april 2005 "Europa-Parlamentets ordfører har indledt forhandlinger med formandskabet med henblik på indgåelsen af et kompromis om softwarepatenter".

² München konventionen fra 1973 – artikel 52, stk. 2.

1. Direktivets navn skal ændres fra ”computer-implementerede opfindelsers patenterbarhed” til ”computerstyrede opfindelsers patenterbarhed”.
2. Direktivets definitioner skal tydeliggøres, især i forhold til hvad der udgør et teknisk bidrag.
3. Interoperabiliteten skal sikres ved tilføjelsen af en ny artikel.

Direktivet skal have et nyt navn

Rocard mener, at ordet ”computer-implementerede” kan give anledning til misforståelser, da man vil være fristet til at tro, at software er patenterbart - da software implementeres udelukkende ved hjælp af en computer. Rocard mener, at det skal gøres helt tydeligt, at direktivets anvendelsesområde er mere snævert, og titlen skal derfor ændres til ”computerstyrede opfindelsers patenterbarhed”. Således signaleres det i titlen, at kun opfindelser af hardware (materiale anordninger), der styres af software, kan patenteres. En sådan sontring vil sikre, at en teknisk opfindelse kan patenteres, men ikke softwaren, der er nødvendig for at kontrollere den.

Definitioner

De gældende kriterier for patenter er, ifølge Rocard, ”enkle og alment kendte”. Forudsætningen for en opfindelses patenterbarhed er følgende:

- den skal yde et teknisk bidrag
- den skal kunne anvendes industrielt
- den skal være ny
- den skal have opfindelseshøjde

Ifølge Rocard, er problemet med Rådets fælles holdning hovedsagelig af definitions-mæssig karakter – især i forbindelse med begrebet ”teknisk bidrag”. Ifølge Rådets fælles holdning er et teknisk bidrag:

”et bidrag til det aktuelle niveau på et teknologisk område, som er nyt og ikke er indlysende for en fagmand. Det tekniske bidrag vurderes ud fra forskellen mellem det aktuelle niveau og patentkravets genstand som helhed, som skal omfatte tekniske karakteristika, uanset om disse er ledsaget af ikke-tekniske karakteristika eller ej”.

Ifølge Rocard omhandler Rådets definition af ”teknisk bidrag” i højere grad ordet ”bidrag” frem for ”teknisk”. Rocards ændringsforslag er meget enkelt, og hans definition af ”teknisk bidrag” er følgende:

”et bidrag på et teknologisk område”.

Samtidigt tilføjer Rocard følgende definition af ”teknologisk område”:

”et industrielt anvendelsesområde, som nødvendiggør kontrolleret anvendelse af naturkræfter til at opnå forudsigelige resultater i den fysiske verden..”

Med bl.a. disse ændringsforslag forsøger Rocard at sikre, at ”opfindelser” stammer fra den fysiske verden og er karakteriseret ved, at det er påkrævet at anvende fysisk samspil for at opnå det ønskede resultat. Sondringen mellem det, der er patenterbart, og det, der ikke er, er, at det skal kunne demonstreres, at opfindelsen anvender kontrollerbare naturkræfter. Rocards tanke er således at sikre, at kun fysiske processer, og ikke matematiske beregninger (algoritmer, som ligger til grund for software), skal være genstand for patenter – og det skal være uanset om de matematiske beregninger kombineres med hardware eller ej.

Interoperabiliteten

For at sikre interoperabiliteten genfremsætter Rocard et forslag fra Europa-Parlamentets førstebehandling. Det fremgår af Rocards indstilling, at medlemsstaterne skal sikre, at når anvendelsen af en patenteret teknik er påkrævet for at sikre konvertering af konventioner, der anvendes i to forskellige computersystemer eller -netværk (for at muliggøre kommunikation og dataudveksling mellem dem), betragtes en sådan anvendelse ikke som en patentkrænkelser.

Høring i Europa-Parlamentet den 23. maj

Den 23. maj 2005 afholdte Europa-Parlamentets Retsudvalg en høring om Rocards udkast til Europa-Parlamentets indstilling ved andenbehandling³. På mødet præsenterede Rocard sit udkast sammen med 39 ændringsforslag til Rådets fælles holdning (som beskrevet ovenfor). Derudover er der blevet fremsat 216 ændringsforslag fra udvalgets medlemmer. Rocard fremhævede under debat-

³ Forslag til direktiv om computer-implementerede opfinders patenterbarhed. Se EU-Sekretariatets statusblad: http://www.euo.dk/dokumenter/forberedende/statusblade/alle/COD_2002_92

ten, at de mange ændringsforslag ikke synes at være en hindring for hans planlagte fremgangsmåde, da de alle går ud på at opnå det samme mål: At sikre at der ikke kan tages patenter på software, ved at tydeliggøre definitionerne i Kommissionens og Rådets tekst.

Samtlige medlemmer, der tog ordet under debatten, støttede udgangspunktet for Rocards strategi, som har sin oprindelse i Europa-Parlamentets førstebehandling af sagen. Samtidig aftalte Rocard og den finske ”skygge ordfører” fra den konservative gruppe, Piia-Noora Kauppi (EPP-ED), at de vil arbejde sammen for at finde en løsning, der vil sikre opbakning i Europa-Parlamentet. I den forbindelse sagde Kauppi, at:

” tankerne bag vores ændringer er de samme – men hvis vi skal opnå et kvalificeret flertal⁴ - skal der indgås kompromiser.”

Det skal bemærkes, at tre medlemmer⁵ af udvalget har fremsat et resolutionsforslag til at forkaste Kommissionens direktivforslag (ændringsforslag nr. 40 & 41). Begrundelsen herfor er, at direktivet ifølge de tre medlemmer ikke vil skabe tilstrækkelig klarhed omkring patentering af software. Ifølge regler for den fælles beslutningsprocedure skal en sådan resolution opnå et absolut flertal blandt Europa-Parlamentets medlemmer. Et sådan flertal synes ikke til at være til stede på nuværende tidspunkt.

Eksperternes bidrag til høring

En række eksperter⁶ var også inviteret til mødet den 23. maj 2005 for at give deres syn på Europa-Parlamentets ændringsforslag. Samtlige eksperter var enige i, at software ikke burde kunne patenteres, og at direktivets nuværende formuleringer var meget uklare med hensyn til definitionen af begrebet ”teknisk bidrag”.

⁴ Ifølge reglerne for den fælles beslutningsprocedure, skal der være et absolut flertal (også kaldet kvalificeret flertal) blandt Europa-Parlamentets medlemmer til at vedtage ændringer til Rådets fælles holdning.

⁵ Daniel Stroz (GUE), Evelin Lichtenberger (de grønne) og Monica Frassoni (næstformand for de grønne)

⁶ Herunder: Alberto Bercovitz - spansk jura professor - Uma Suthersansen – lektor ved Queen Mary Institute for Intellectual Property Research og Francois Pellegrini, École Nationale Supérieure de Bordeaux.

Eksperterne diskuterede i hvilket omfang direktivforslaget er i overensstemmelse med TRIPS-aftalen⁷, som forskriver at *"alle opfindelser skal kunne patenteres, hvad enten der er tale om varer eller processer, på alle teknologiske områder, forudsat at de er nye, omfatter en egentlig nyskabelse og kan udnyttes"*⁸. Det skal bemærkes, at de Europæiske patentmyndigheder ofte citerer TRIPS-aftalen i forbindelse med udstedelser af software-patenter.

Eksperterne konkluderede, at Europa-Parlamentets ændringsforslag var i overensstemmelse med TRIPS-aftalen. Begrundelsen herfor var dels, at TRIPS-aftalen indeholder bestemmelser, der giver mulighed for at ekskludere visse områder, og dels fordi, at der kan argumenteres for, at software ikke tilhører det teknologiske område (nævnt i TRIPS-aftalen).

Status

Retsudvalget vil tage stilling til samtlige ændringsforslag på et møde den 20. juni 2005. Europa-Parlamentets endelige stillingstagen ved andenbehandling vil formentlig finde sted under Europa-Parlamentets samling den 4. juli – 7. juli. 2005. EPP-ED gruppen afholder en høring om softwarepatenter torsdag den 2. juni 2005. Det skal hertil bemærkes, at der ikke hersker enighed blandt gruppens medlemmer og at gruppen endnu ikke har vedtaget en officiel holdning til forslaget.

Med venlig hilsen

Richard Mongin Forrest

⁷ The Treaty on Trade Related Aspects of Intellectual Property Rights (TRIPS) underskrevet i forbindelse med WTO-aftalen i 1993.

⁸ Uddrag fra artikel 27 – TRIPS-aftalen: <http://europa.eu.int/eur-lex/lex/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:31994D0800:DA:HTML>

Hvis du vil vide mere:

- Rocards betænkning: UDKAST TIL INDSTILLING VED ANDENBEHANDLING om Rådets fælles holdning med henblik på vedtagelse af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om computer-implementerede opfindelsers patenterbarhed
http://www.euoparl.eu.int/meetdocs/2004_2009/documents/PR/565/565497/565497_da.pdf
- Ændringsforslag fra udvalgets medlemmer (40-256)
http://www.euoparl.eu.int/meetdocs/2004_2009/documents/AM/566/566052/566052_en.pdf
- Tidligere info-noter fra Folketingets Repræsentant vedrørende softwarepatenter:

I 8 af den 3. marts 2005 ”Kommissionens forslag om softwarepatenter – status fra Europa-Parlamentet”
http://www.euo.dk/dokumenter/ft/infonoter/2004_200502/20050008/

I 13 af den 1. april 2005 ”Europa-Parlamentets andenbehandling af direktivforslaget om softwarepatenter”
http://www.euo.dk/dokumenter/ft/infonoter/2004_200502/20050013/

I 21 af 29. april 2005 ” Europa-Parlamentets ordfører har indledt forhandlinger med formandskabet med henblik på indgåelsen af et kompromis om softwarepatenter”
http://www.euo.dk/dokumenter/ft/infonoter/2004_200502/20050021/
- EU-Sekretariatets statusblad om forslaget (Links og henvisninger til dokumenter tilgået Folketingets Europaudvalg samt links til EU-dokumenter og baser vedrørende sagen):
http://www.euo.dk/dokumenter/forberedende/statusblade/alle/COD_2002_92
- Software og TRIPS-aftalen: <http://swpat.ffii.org/analysis/trips/index.en.html>